

Je Slavonín město nebo venkov?

Vzdělávací cíl: Žáci poznávají příčiny proměny původně venkovské krajiny a hodnotí, jak souvisí s růstem měst a jaké důsledky má pro způsob života místních obyvatel.

Klíčová slova: Československo 50. léta, problémy současného světa, člověk a životní prostředí, trvání a změna, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ (2 min.)

Prohlížení fotografií krajiny s pomocí lupy a četba popisek.

Popisky poskytují žákům základní kontext snímků.

2 SROVNÁVACÍ POPIS FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Označování změn na fotografiích a jejich detailní popis.

Obec Slavonín se nachází částečně v pravém dolním rohu snímků a její původní půdorys je dobře patrný.

Stejně dominantní linii tvoří na obou snímcích silnice, která vede mapovým výřezem úhlopříčně. Jedná se o původní silnici z Olomouce do Brna, jejíž nahrazení dálničním přivaděčem v 70. letech 20. století zintenzivnilo všestranné využití oblasti. Stejně zůstávají prvky hradebního opevnění Olomouce (tzv. forty).

3 ČETBA TEXTU A OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ (8 min.)

Prohlížení nových pramenů a četba komentáře starosty městské části Slavonín.

Označování pasáží, ve kterých starosta popisuje příčiny (zeleně) a následky (žlutě) spojení městské části s Olomoucí.

Žáci se dozvídají informace o výstavbě výpadové silnice dálničního typu z města, která přivedla do oblasti rozsáhlou výstavbu obchodních center, a s tím i zvýšenou intenzitou automobilové dopravy. Zároveň se seznamují s názorem na život v městské části.

4 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (5 min.)

Přiřazování charakteristik způsobu života obyvatel Slavonína k leteckým snímkům pomocí přetahování.

Žáci třídí explicitně pojmenované a protichůdně vymezené kategorie, které souvisí s proměnou životního stylu vlivem urbanizace.

Učitel může odkázat na urbanizaci jako proces, v rámci kterého dochází nejen k rozšiřování města na venkov, ale i přebírání životního stylu typického pro město.

5 INTERPRETACE PRAMENŮ (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy a srovnání pramenů odpovídají do textového pole na otázky: ? V čem se život obyvatel Slavonína přiblížil městu? ? V čem může současný Slavonín zůstat podobný venkovu?

Změny v krajině je nutné číst jako projev urbanizace, tedy jako průvodní jev proměny životního stylu populace v okolí velkých měst.

Proměna krajiny vypovídá např. o větší mobilitě obyvatel, kteří dojíždí za prací a za kulturou. Je též patrné, že kromě veřejné dopravy mají k dispozici napojení na silniční síť, která stimuluje individuální a konzumní obstarávání zboží a zábavy.

Lze kontrovat, že Slavonín zůstává venkovem v místech, kde se zachovala původní zástavba, a relevantní je též předpoklad, že zde přetrvávají sousedské vztahy a lidé se setkávají při různých tradičně založených příležitostech.

Další možnosti zapojení do výuky:

- Nabízí se navázat otázkou, jaké výhody a nevýhody s sebou nese urbanizace, ať již pro životního prostředí, nebo přijde-li na způsob života místního obyvatelstva. Je možné argumentovat, že i lidé ve městě usilují často o venkovský způsob života, resp. se tážat, co vlastně tento život znamená: Je to nakupování na farmářských trzích, přestěhování se mimo město, práce v zemědělství, nebo snad účast na místních tradicích? Anebo jinak. Není usilování o venkovské atributy sentimentálním projevem městského života?
- Učitel může zadat žákům úkol zpracovat na půdorysu tohoto cvičení místní realie, např. v rámci projektové výuky. Téma navíc vyzývá k oslovení místních osobností, které urbanizaci jistě reflektují.
- HistoryLab nabízí na stejném půdorysu cvičení Je Zličín město nebo venkov? Učitel může se žáky obě cvičení porovnat.